

Column Arie de Bruin (februari 2017)

Domkoppen

"Wat zal er van hem worden als hij groot is? vragen we ons verontrust af. We willen graag dat onze kinderen betere mensen worden dan wijzelf. We dromen van de volmaakte mens van de toekomst. We moeten waakzaam zijn, onszelf op deze leugen betrappen en ons in volzinnen gehuld egoïsme blootleggen....."

We staan kinderen niet toe ons te kritiseren en aan zelfcontrole doen we niet.....

De opvoeder eigent zich gewillig het privilege van volwassenen toe: om niet over zichzelf maar over kinderen te waken, niet zijn eigen misstappen, maar die van kinderen te registreren."

(UIT: J. Korczak, Het recht van het kind op respect, Amsterdam 2004)

In de opvoeding geldt nog altijd het idee, dat wij als volwassenen kinderen moeten leren hoe zij zich moeten gedragen. Dat zij zelf beslist nog niet in staat zijn om goed en kwaad te onderscheiden, om de juiste afwegingen te maken of risico's te overzien. Met in ons achterhoofd de illusie dat wij dat als volwassenen allemaal wel zouden kunnen.

Ik moet regelmatig aan deze teksten van Korczak denken nu ik zie hoe de nieuwe president van Amerika zich manifesteert en hoe sommige Nederlandse politici allerlei vreemde (om niet te zeggen: domme) uitspraken de wereld in slingeren.

"Het kind is niet dom, onder kinderen bevinden zich niet meer domkoppen dan onder volwassenen", schrijft Korczak elders. Ja, helaas, er bevinden zich onder volwassenen ook nogal wat domkoppen; en dat is door hun opvoeding beslist niet over gegaan. Nee, misschien is dat wel versterkt door wat men 'opvoeding' noemt. Juist doordat volwassenen jou als domkop hebben behandeld, ben je nog meer domkop geworden dan je misschien al was. We kennen immers the self fulfilling prophecy!

Maar zo causaal zullen dit soort verbanden nou ook weer niet zijn?

Nee, Korczak geeft ons een ander mensbeeld waarin kinderen en volwassenen gelijkwaardige mensen zijn, mensen die zo nu en dan domme dingen doen en een andere keer juist weer heel mooie dingen kunnen doen. Dat heeft niet veel met leeftijd te maken, maar vooral met mens-zijn. Mensen die elkaar mogen aanspreken op hun gedrag, die elkaar waarderen om wie ze zijn, moslim, christen of atheïst, uit Afrika of Europa. Mensen die afhankelijk zijn van elkaar en van elkaars barmhartigheid.

"Het kind is met verstand uitgerust, het weet wat het nodig heeft, het kent de moeilijkheden en hindernissen in zijn leven. Het vraagt niet om een despotisch bevel, opgelegde discipline en wantrouwige controles, maar wat het nodig heeft zijn: tactvolle aanpak, vertrouwen in zijn ervaringen, samenwerking en samen-leven", schrijft Korczak.

Misschien is het voor Trump en al zijn Nederlandse equivalenten wel verstandig om in gesprek te gaan met kinderen om wat feedback te ontvangen op zijn en hun (soms domme) gedrag.

Dan kunnen de kinderen een poosje niet hun eigen, maar de misstappen van deze volwassenen registreren. En vervolgens kan er daarna eens rustig met elkaar over gesproken worden, zoals dat in Kinderraden gebeurt. Voor de wereld zou dit een verademing kunnen zijn

En daarna mag Trump natuurlijk wel een enthousiaste tweet de lucht in sturen!

Korczak in gesprek met enkele kinderen uit Dom Sierot

